

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНОМУ
УНІВЕРСИТЕТУ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”

Кафедра систем штучного інтелекту

Лабораторна робота №1 з дисципліни
«Дискретна математика»

Виконав: студент групи
КН-113

Пі студента: Сидорук Михайло
Викладач: Мельникова Н.І.

Львів 2019

Тема роботи:

Моделювання простих математичних операцій.

Мета роботи:

Ознайомитись на практиці із основними поняттями математичної логіки, навчитись будувати складні висловлювання за допомогою логічних операцій та знаходити їхні істинні значення таблицями істинності, використовувати закони алгебри логіки, освоїти методи доведень.

Теоретичні відомості:

Просте висловлювання (атомарна формула, атом) – це розповідне речення, про яке можна сказати, що воно істинне (Т або 1) або хибне (F або 0), але не те й інше водночас.

Складне висловлювання – це висловлювання, побудоване з простих за допомогою логічних операцій (логічних зв'язок).

Запереченням довільного висловлювання P називають таке висловлювання $P \neg$ істинне значення якого строго протилежне значенню P .

Кон'юнкцією або логічним множенням двох висловлювань P та Q називають складне висловлювання $P Q$, яке набуває істинного значення тільки в тому випадку, коли істинні обидві його складові.

Диз'юнкцією або логічним додаванням двох висловлювань P та Q називають складне висловлювання $P Q$, яке набуває істинного значення в тому випадку, коли істинною є хоча б одна його складова.

Імплікацією двох висловлювань P та Q називають умовне висловлювання «якщо P , то Q » ($P \Rightarrow Q$), яке прийнято вважати хибним тільки в тому випадку, коли передумова (антецедент) P істинна, а висновок (консеквент) Q хибний. У будь-якому іншому випадку його вважають істинним.

Альтернативним “або” двох висловлювань P та Q називають складне висловлювання $P(+)Q$, яке набуває істинного значення тоді і лише тоді, коли P та Q мають різні логічні значення, і є хибним в протилежному випадку.

Еквіваленцією двох висловлювань P та Q називають складне висловлювання $P \Leftrightarrow Q$, яке набуває істинного значення тоді і лише тоді, коли P та Q мають однакові логічні значення, і є хибним в протилежному випадку, тобто логічно еквівалентні складні висловлювання – це висловлювання, які набувають

однакових значень істинності на будь-якому наборі істинних значень своїх складових.

Тавтологія – формула, що виконується у всіх інтерпретаціях (тотожно істинна формула).

Протиріччя – формула, що не виконується у жодній інтерпретації (тотожно хибна формула).

Формулу називають нейтральною, якщо вона не є ні тавтологією, ні протиріччям (для неї існує принаймні один набір пропозиційних змінних, на якому вона приймає значення Т, і принаймні один набір, на якому вона приймає значення F).

Виконана формула – це формула, що не є протиріччям (інакше кажучи, вона принаймні на одному наборі пропозиційних змінних набуває значення Т).

Предикат – це твердження, яке містить змінні та приймає значення істини чи фальші залежно від значень змінних; *n*-місний предикат – це предикат, що містить *n* змінних $x_1, \dots, x_n$.

Квантор - логічний оператор, що перетворює будь-який предикат на предикат меншої місності, зв'язуючи деякі змінні початкового предиката. Вживаються два квантори: узагальнення універсальний та приналежності,

Завдання з додатку 1

Варіант № 12

1. Формалізувати речення:

Якщо сьогодні буде багато людей на концерті, то можемо вважати що ввечір вдався, якщо не буде багато людей, то можемо вважати що організатор не допрацював.

2. Побудувати таблицю істинності для висловлювань:

$$(x \leftrightarrow y) \leftrightarrow ((z \Rightarrow (\neg x \vee \neg y)) \Rightarrow \neg z) \leftrightarrow (x \vee y)$$

3. Побудовою таблиць істинності вияснити, чи висловлювання є тавтологією або протиріччям:

$$((\neg (p \vee q)) \wedge (q \rightarrow r)) \leftrightarrow (\neg p \rightarrow r)$$

4. За означенням без побудови таблиць істинності та виконання еквівалентних перетворень перевірити, чи є тавтологією висловлювання:

$$((p \rightarrow q) \wedge (p \rightarrow \neg q)) \rightarrow (\neg p \rightarrow q).$$

5. Довести, що формули еквівалентні:

$p (+) (q \Leftrightarrow r)$ та $p \rightarrow (q \wedge r)$.

Розв'язок:

1. q – на концерті буде багато людей

p – вечір вдался

r – можемо вважати, що організатор не допрацював

$(q \rightarrow p) \vee (\neg q \rightarrow r)$

2.

x	y	z	$\neg x$	$\neg y$	$\neg z$	$\neg x \vee \neg y$	$z \Rightarrow (\neg x \vee \neg y)$	$z \Rightarrow (\neg x \vee \neg y) \Rightarrow \neg z$	$x \vee y$	$(\neg x \Leftrightarrow \neg y)(z \Rightarrow (\neg x \vee \neg y) \Rightarrow \neg z)$	$(x \Leftrightarrow y) \Leftrightarrow ((z \Rightarrow (\neg x \vee \neg y)) \Rightarrow \neg z) \Leftrightarrow (x \vee y)$
1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1
1	1	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1
1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0
0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0
0	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0
0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0
1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0
0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0

3.

p	q	r	$\neg p$	$\neg(p \vee q)$	$q \rightarrow r$	$\neg p \rightarrow r$	$(\neg(p \vee q)) \wedge (q \rightarrow r)$	$((\neg(p \vee q)) \wedge (q \rightarrow r)) \Leftrightarrow (\neg p \rightarrow r)$
1	1	1	0	0	1	1	0	0
1	1	0	0	0	0	1	0	0
1	0	1	0	0	1	1	0	0
0	1	1	1	0	1	1	0	0
0	0	1	1	1	1	1	1	1
0	1	0	1	0	0	0	0	1
1	0	0	0	0	1	1	0	0
0	0	0	1	1	1	0	1	0

Відповідно, дане висловлювання не є ні тавтологією, ні протиріччям.

4. Дане висловлювання набуває значення “F” лише в випадку, коли друга частина “F”, а перша “T”. Якщо $\neg p \rightarrow q$ “F”, то $\neg p = T$, $q = F$, $p = F$. Тоді $p \rightarrow q = T$, вся перша частина = T. Відповідно, існує варіант коли дане висловлювання набуває значення “F” і воно не є тавтологією.

5.

p	q	r	$q \Leftrightarrow r$	$p(+) (q \Leftrightarrow r)$
1	1	1	1	0
1	1	0	0	1
1	0	1	0	1
0	1	1	1	1
0	0	1	0	0
0	1	0	0	0
1	0	0	1	0
0	0	0	1	1

p	q	r	$q \wedge r$	$p \rightarrow (q \wedge r)$
1	1	1	1	1
1	1	0	0	0
1	0	1	0	0
0	1	1	1	1
0	0	1	0	1
0	1	0	0	1
1	0	0	0	0
0	0	0	0	1

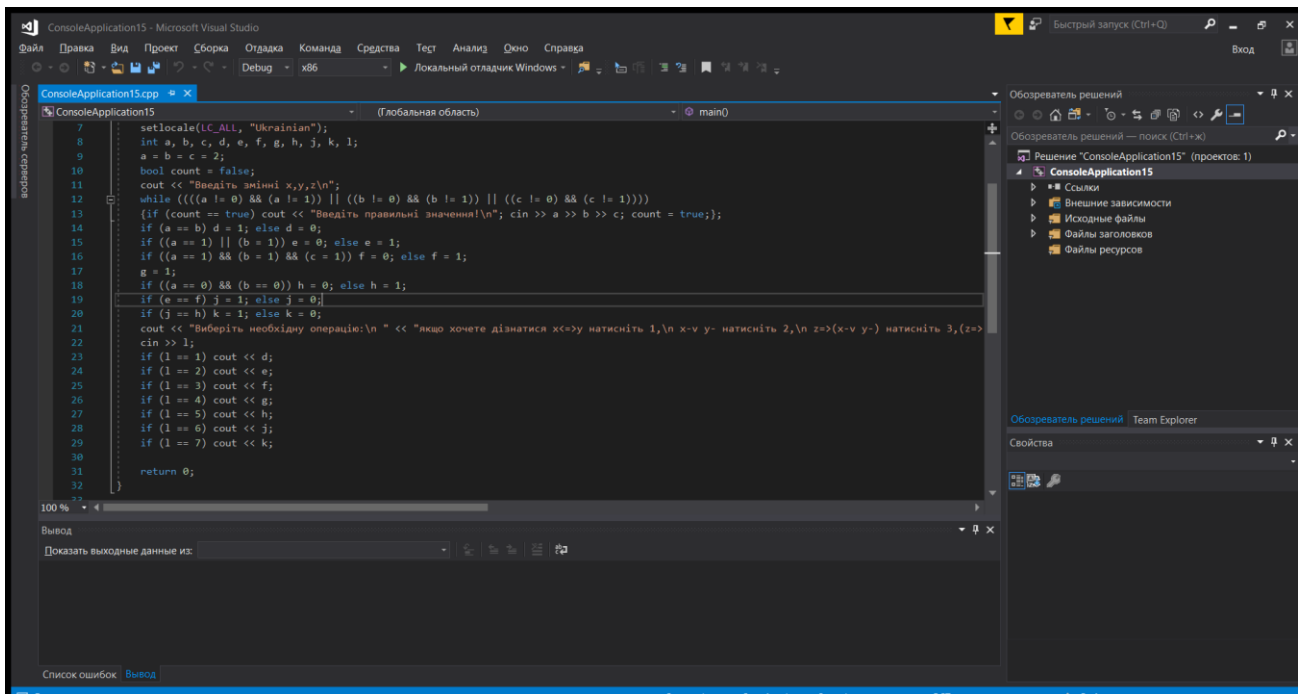
Отжу. Дані висловлювання не є еквівалентними.

Завдання з додатку 2

Написати на будь-якій відомій студентові мові програмування програму для реалізації програмного визначення значень таблиці істиності логічних висловлювань при різних інтерпретаціях, для наступної формули:

$$(x \Leftrightarrow y) \Leftrightarrow ((z \Rightarrow (\neg x \vee \neg y)) \Rightarrow \neg z) \Leftrightarrow (x \vee y).$$

Розв'язання

Консоль отладки Microsoft Visual Studio

Введіть змінні x,y,z

1

1

1

Виберіть необхідну операцію:

якщо хочете дізнатися x<=>y натисніть 1,

x-v y- натисніть 2,

z=>(x-v y-) натисніть 3,(z=>(x-v y-))=>z- натисніть 4,

x v y натисніть 5,

(x<=>y)<=>((z=>(x-v y-))=>z-) натисніть 6,

(x<=>y)<=>((z=>(x-v y-))=>z-)<=>(x v y) натисніть 7

4

1

C:\Users\Misha_Sydooruk\source\repos\ConsoleApplication15\Debug\ConsoleApplication15.exe (процесс 13532) завершает работу с кодом 0.

Чтобы автоматически закрывать консоль при остановке отладки, установите параметр "Сервис" -> "Параметры" -> "Отладка" -> "Автоматически закрыть консоль при остановке отладки".

Чтобы закрыть это окно, нажмите любую клавишу...

```
Консоль отладки Microsoft Visual Studio
Введіть змінні x,y,z
2
1
1
Введіть правильні значення!
1
0
1
Виберіть необхідну операцію:
якщо хочете дізнатися  $x \leftrightarrow y$  натисніть 1,
 $x \vee y$  - натисніть 2,
 $z \Rightarrow (x \vee y)$  натисніть 3,  $(z \Rightarrow (x \vee y)) \Rightarrow z$  - натисніть 4,
 $x \vee y$  натисніть 5,
 $(x \leftrightarrow y) \leftrightarrow ((z \Rightarrow (x \vee y)) \Rightarrow z)$  натисніть 6,
 $(x \leftrightarrow y) \leftrightarrow ((z \Rightarrow (x \vee y)) \Rightarrow z) \leftrightarrow (x \vee y)$  натисніть 7
3
0
C:\Users\Misha_Sydooruk\source\repos\ConsoleApplication15\Debug\ConsoleApplication15.exe (процесс 13224) завершает работу
с кодом 0.
Чтобы автоматически закрывать консоль при остановке отладки, установите параметр "Сервис" -> "Параметры" -> "Отладка" ->
"Автоматически закрыть консоль при остановке отладки".
Чтобы закрыть это окно, нажмите любую клавишу...
```

Висновок до лабораторної та практичної роботи:

Отже, я ознайомився на практиці із основними поняттями математичної логіки, навчився будувати складні висловлювання за допомогою логічних операцій та знаходити їхні істинностні значення таблицями істинності, використовувати закони алгебри логіки, освоїв методи доведень.

